

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:n

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.–31.12.2016

SISÄLLYS

1. YLEISTÄ

- 1.1. Tarkoitus ja tavoitteet
- 1.2. Toimintaympäristö
- 1.3. Toiminnan keskeiset tulokset
- 1.4. Vaikuttavuus

2. HALLITUS JA HENKILÖSTÖ

- 2.1. Hallitus
- 2.3. Henkilöstö

3. YHDISTYKSEN KOKOUKSET JA JÄSENISTÖ

- 3.1. Kokoukset
- 3.2. Jäsenistö

4. KULTTUURIPERINTÖKASVATUKSEN YHTEISTYÖRYHMÄ

5. HANKE- JA ASIAANTUNTIJATYÖ

- 5.1. Hankkeiden toteuttaminen
- 5.2. Jäsenyydet toimikunnissa ja työryhmissä
- 5.3. Muut jäsenyydet
- 5.4. Lausunnot ja kommentoinnit
- 5.5. Muu asiantuntijatyö

6. TILAISUUDET JA ESIINTYMISET

- 6.1. Jäsentilaisuudet

- 6.2. Messut
- 6.3. Työpajat ja koulutukset
- 6.4. Muut järjestetyt tilaisuudet
- 6.5. Puheenvuorot ja esiintymiset
- 6.6. Osallistumiset kokouksiin, seminaareihin ja työpajoihin

7. JULKAISUTOIMINTA

8. TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

- 8.1. Tiedotteet
- 8.2. Verkkosivut ja uutiskirje
- 8.3. Sosiaalinen media ja blogi
- 8.4. Medianäkyvyys: artikkelit ja muut kirjoitukset

9. TALOUS

1. YLEISTÄ

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry (2148270–7) on avoin ja valtakunnallinen kansalaisjärjestö. Seura on perustettu 11.5.2006. Seuran toimisto sijaitsee vuonna 2016 Ritarihuoneella, osoitteessa Hallituskatu 2 B, 2 krs., 00170 Helsinki.

1.1. Tarkoitus ja tavoitteet

Sääntöjen mukaan seuran toiminnan tarkoituksena on tukea ja kehittää suomalaisen kulttuuriperinnön opettamista ja vaalimista.

Strategian 2013–2017 mukaan seuran toiminnan tavoitteina on lisätä kulttuuriperintöön liittyvää osaamista ja kulttuuriperintötietoisuutta ja tukea kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta, osallistumista ja yhteisöllisyyttä. Lisäksi tavoitteena on edistää kestävästä elämäntapaa. Toiminta huomioi yksilöiden valmiudet tunnistaa sekä kulttuurin muutoksen että jatkuvuuden rooli kestävästä tulevaisuudesta kannalta.

Seuran missio on edistää kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatusta vaikuttamalla edellytyksiin toteuttaa niitä sekä tukemalla kasvattajien ja opettajien valmiuksia tähän työhön. Tavoitteidensa saavuttamiseksi seura toimii asiantuntijana ja vaikuttajana, toteuttaa kehittämishankkeita sekä viestii ja verkostoitu aktiivisesti.

1.2. Toimintaympäristö

Sisäinen toimintaympäristö

Seura täytti vuonna 2016 kymmenen vuotta ja juhli sitä pääasiassa työn merkeissä. Järjestimme myös ”Kulttuuriperintökahvila” -seminaarin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa sekä ohjelmallisen iltatilaisuuden Ritarihuoneella 17.11. Juhlaseminaarin ja illallisen lisäksi käynnistimme 10-vuotisjuhlasivuston kokoamisen julkaistavaksi verkossa vuonna 2017. Juhlavuositunnelmia: <http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/juhlan-aika/>

Ritarihuone on tarjonnut meille jo vuodesta 2010 kauniit ja ainutlaatuiset toimitilat, joissa katto on korkealla ja tämän saman ajan olemme olleet Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran vuokralaisia. Naapuriimme muutti SKS:n tutkijoita Suomen Kulttuuri- ja tiedeinstituuttien (SKTI) ja Suomen Lähi-idän instituutin (FIME) säätöön muutettua muualle alkuvuodesta.

Seuran hallituksen pitkäaikainen puheenjohtaja Heljä Järnefelt luopui puheenjohtajuudesta ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Kati Mikkola vuosikokouksessa huhtikuussa. Hallitukseen saatiin myös uusia jäseniä. Uusi puheenjohtaja ja hallitus ottivat monipuolisen tehtäväkentän haltuun nopeasti ja asiantuntevasti.

Ulkoinen toimintaympäristö

Kulttuuripolitiikka

Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämä taiteen ja kulttuurin valtioavustuspolitiikan uudistaminen eteni. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa strategisempi avustuspolitiikka. Uudistuksen myötä avustusten hakeminen muuttui sähköiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli vuoteen 2025 ulottuvan kulttuuripolitiikan strategian.

Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyö saatiin päätökseen ja museopoliittisen ohjelman valmistelun käynnistyi opetus- ja kulttuuriministeriön aloitteesta. Aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpano jatkui Museovirastossa. Hallituksen kärkihankkeen ”Lastenkulttuurin saatavuuden edistäminen” toteuttamiseen suunnattujen avustusten ensimmäinen hakukierros oli keväällä 2016.

Seuran toiminta kytkeytyi myös opetus- ja kulttuuriministeriön julkistamaan Merkityksellinen Suomessa -toimintaohjelmaan sekä moninaisuuden, yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen taiteen ja kulttuurin avulla. Keskustelu siitä, miten kulttuurista vuorovaikutusta voi edistää taiteen ja kulttuurin keinoin, aktivoitui taide- ja kulttuuritoimijoiden keskuudessa. Tämä näkyi muun muassa aihetta käsittelevien seminaarien ja muiden tilaisuuksien lisääntymisenä.

Koulutuspolitiikka

Perusopetuksen vuonna 2014 hyväksytyjen opetussuunnitelmien asteittainen käyttöönotto käynnistyi peruskouluissa syksyllä 2016. Opetushallitus hyväksyi varhaiskasvatuksen suunnitelmien perusteet lokakuussa. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden valmistelu käynnistyi Opetushallituksessa. Vuonna 2015 hyväksytyn lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan laaditut opetussuunnitelmat otettiin käyttöön lukion aloittavilla opiskelijoilla 1.8.2016 alkaen. Opetussuunnitelmien käyttöönotto etenee vuosiluokka kerrallaan.

Julkista keskustelua herätti se, miten opetussuunnitelmien edellyttämä koulujen ja opettajien digiloikka tulisi toteuttaa sekä myös se, onko se perusteltu. Myös eheyttävä opetus ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen puhututtivat. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti Uusi peruskoulu -hankkeen, jonka tarkoituksena on tukea kouluja digiloikan toteuttamisessa muun muassa tutoropettajia palkkaamalla sekä kehittämällä opettajien täydennyskoulutusta.

Ympäristö- ja kestävän kehityksen politiikka

Kestävän kehityksen politiikan koordinointi siirtyi ympäristöministeriöstä Valtioneuvoston kansliaan. Kestävän kehityksen toimikunta päivitti Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen keväällä 2016. Valtioneuvoston kansliassa käynnistettiin hallituksen Agenda2030 toimeenpanosuunnitelman valmistelu eduskunnalle.

”Vuorovaikutusta ja valtavirtaistamista – Ympäristöhallinto ja Museovirasto ympäristötietoisuuden edistäjinä” -selvityshankkeen loppuraportti ilmestyi keväällä (Raportteja 85/2016, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Selvityshanke sai alkunsa ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisestä työryhmästä, joka selvitti vuoden 2015 alussa ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden edistämisen organisointia Suomessa sekä tunnisti ympäristökasvatuksen kehittämistarpeita.

Kulttuuriympäristomme.fi-palvelu on keskeinen valtioneuvoston vuonna 2014 hyväksymän kulttuuriympäristöstrategian viestintäväline ja se julkaistiin keväällä. Palvelun tuottavat ympäristöministeriö ja Museovirasto yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja kulttuuriympäristöalan eri toimijoiden kanssa. Palvelu tarjoaa tietoa erilaisista kulttuuriympäristöistä ja niiden hoidosta sekä Euroopan Kulttuuriympäristöpäivistä. Palvelu pohjautuu vuodesta 2006 toiminnassa olleeseen Rakennusperinto.fi-palvelun.

Ympäristöministeriö käynnisti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmistelun hallitusohjelman mukaisesti. Kulttuuriympäristöstrategian toteutumisen seurantaraporttia valmisteltiin Ympäristöministeriössä vuoden lopulla.

Nuorisopolitiikka

Eduskunta hyväksyi uuden nuorisolain vuoden lopussa ja se astui voimaan 1.1.2017.

1.3. Toiminnan keskeiset tulokset

Seuran 10-vuotisjuhlavuoden merkittäviä tuloksia olivat monivuotisten hankkeiden vieminen päätökseen, kulttuuriperintökasvatusta edistävien ja sen toteuttamista tukevien verkkopalveluiden valmistuminen sekä alueellisen toiminnan ja vuorovaikutteisen viestinnän huomattava aktivoituminen. Lisäksi järjestimme edellisiin vuosiin verrattuna entistä enemmän erilaisia tilaisuuksia sekä myös esiinnyimme useammin. Asiantuntija- ja vaikuttamistyömme jatkui vuoden aikana laadukkaana ja aktiivisena. Julkaisimme kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ja toteutimme siihen liittyvän kampanjan yhteistyössä Maaseudun Sivistysliiton kanssa. Vuonna 2016 suuntasimme katseen myös tulevaan eli käynnistimme uusien hankkeiden ja toimintojen suunnittelun tavoitteenamme sekä laajentaa kulttuuriperintökasvatuksen toimijakenttää että kehittää toimijoille suunnattuja palveluja.

Hankkeet ja verkkopalvelut

Vuoden aikana useat monivuotisen hanke saatettiin päätökseen ja niiden tulokset eli verkkopalvelut valmistuivat.

- ❖ Yhteensä neljä verkkopalvelua ja -sivustoa valmistui: www.kulttuurinvuosikello.fi, www.kulttuurikasvatussuunnitelma.fi, www.nurkantakana.fi, www.operaatiomp.fi.
- ❖ Käynnissä oli kahdeksan hanketta. Näistä viisi hanketta päättyi, yksi uusi hanke

käynnistyi, yksi jatkui ja yksi alkoi ja loppui vuoden aikana.

Alueellisuus

Toiminnassa korostui voimakkaasti alueellinen työ. Seura järjesti 17 paikallista ja alueellista kulttuurikasvatussuunnitelmien laatimista tukenutta työpajaa eri paikkakunnilla sekä viisi Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyötä tukenutta tapaamista.

- ❖ Työpajoja 22 eri paikkakunnalla.

Viestintä

Tiedon, ajankohtaisten asioiden ja verkkopalveluiden levittäminen aktivoitui huomattavasti erityisesti sähköisissä kanavissa.

- ❖ Uutiskirjeet ja tilaajat: neljä uutiskirjettä, 1000 tilaajaa
- ❖ Sosiaalinen media:
  - Facebookin tykkääjien määrä noin 500. (Vuonna 2015 300)
  - Twitter: seuraajia noin 500
  - Instagram: seuraajia noin 600
  - Slideshare: noin 40 julkaistua esitystä
  - Youtube-kanava perustettiin
  - Seuran blogissa julkaistiin kahdeksan kirjoitusta.
- ❖ Julkaistuja artikkeleita ja muita kirjoituksia ilmestyi neljä kappaletta.

Järjestetyt tilaisuudet ja esiintymiset

Seura järjesti itse, oli mukana järjestämässä sekä esiintyi huomattavasti useammassa tilaisuudessa kuin aiempina vuosina.

- ❖ Jäsentilaisuuksia järjestettiin kaksi
- ❖ Messuosallistumisia kaksi ja lavaohjelmia yksi
- ❖ Kulttuuria kouluun -työpajoja ja muita kulttuurikasvatussuunnitelmien laatimista tukevia työpajoja yhteensä 17
- ❖ Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelma -kiertue: viisi yhteistyötapaamista
- ❖ Muita järjestettyjä tilaisuuksia (työpajoja ym.) yhteensä 11
- ❖ Puheenvuoroja tai muita julkisia esiintymisiä yhteensä 12
- ❖ Osallistumisia kokouksiin, seminaareihin ja työpajoihin yhteensä 21

Yhteistyökumppanit ja verkostot

Seuran keskeisimpiä verkostoja ovat jäsenet sekä sidos- ja kohderyhmät. Tärkeitä yhteistyökumppaneita vuonna 2016 olivat Kulttuuriperintökasvatuksen yhteistyöryhmän jäsenet eli opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, Opetushallitus ja Museovirasto. Seura teki tiivistä hankeyhteistyötä Lastenkulttuurikeskusten liiton (Kulttuurivoltti), Museoliiton (Linkki – museot mediakasvattajiksi), Maaseudun Sivistysliiton

(Ihan nurkan takana / Paikan tuntu) kanssa. Muita yhteistyökumppaneita olivat muun muassa Suomen Kotiseutuliitto, Taiteen edistämiskeskus, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, FEE-Suomi, LYKE-verkosto, SYKLI, Archinfo, Kehys ry, Pedaali ry., RCE-verkosto, OKKA-säätiö, Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, Helsingin kuvataidelukio, lastenkulttuurikeskukset, maailmanperintökohteet, CAISA / Satakielikuukausi.

- ❖ Jäseniä 137, joista kuusi yhteisöä.
- ❖ Seuralla oli kaksi yhteisöjäsenyyttä ja toimihenkilöiden henkilökohtaisia jäsenyyksiä oli neljä.

Asiantuntija- ja vaikuttamistyö

Seuran perustoimintaan kuuluu kulttuuriperintökasvatuksen ja kulttuurisesti kestävän kehityksen kasvatuksen asiantuntija- ja vaikuttamistyö. Seura kommentoi ja lausuu kulttuuriperintökasvatuksen suunnittelun, organisoinnin ja tavoitteellisen ja laadukkaan toteuttamisen kannalta keskeisistä strategioista, opetus- ja toimeenpanosuunnitelmista, politiikkaohjelmista ja muista asiakirjoista sekä osallistuu niiden valmisteluun muun muassa asiantuntijatyöryhmien jäsenenä.

- ❖ Lausunnot ja kommentoinnit: Seura antoi viisi lausuntoa ja kommentointia ja valmistautui vuoden vaihteessa kahteen.
- ❖ Asiantuntijatyöryhmät: nimityksiä asiantuntijatyöryhmissä oli viisi sekä muita jäsenyyksiä viisi.

Kehittämistoiminta

Vuonna 2016 jatkoimme myös toiminnan kehittämistä ja suuntasimme katseen jo kohti uuden strategiakauden valmistelua. Käynnistimme uusien kehittämishankkeiden suunnittelun ja rahoituksen hakemisen niille. Lisäksi käynnistimme tiedon sekä verkko- ja muiden palveluiden levittämistä ja verkostoitumista edistävien konkreettisten toimenpiteiden kuten työpajojen ja koulutusten suunnittelun ja kokeilun. Kehittämistoiminnalla tavoitteena on saada verkkopalvelut aktiiviseen käyttöön, palvella kulttuuriperintökasvatuksen toimijoita sekä laajentaa toimijaverkostoa.

1.4. Vaikuttavuus

Seuran toiminnan vaikutukset ovat nähtävissä sekä kasvatusta ja opetusta linjaavissa asiakirjoissa, hankkeiden välittömissä tuloksissa että seuraajien lisääntymisessä sosiaalisessa mediassa. Seuran rooli ja tunnettuus kulttuuriperintökasvatuksen asiantuntijana, vaikuttajana ja viestijänä vahvistui ja sen toiminnan tunnettuus sekä sidos- että kohderyhmien keskuudessa lisääntyi. Seuraa pidetään yleisesti hyvin asiantuntevana, aktiivisena ja joustavana toimijana ja se on kysytty yhteistyökumppani.

Seuran työn vaikutus on nähtävissä muun muassa perusopetuksen opetussuunnitelmien ja varhaiskasvatuksen suunnitelmien perusteiden kirjauksissa. Seura on lausunnoissaan

kiinnittänyt huomioita erityisesti kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyvien tietojen ja taitojen kuten kulttuurin lukutaidon ja vuorovaikutus- ja dialogitaitojen vahvistamisen tärkeyteen, kulttuurisen osaamisen ja osallisuuden suhteeseen sekä kulttuuri-identiteettien ja moninaisuuden huomioimisen merkitykseen opetuksessa.

Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmassa seura on mainittu keskeisenä strategisen linjauksen ”Maailmanperintötietoisuus ja kohteiden esittely” toteuttajana. Toimeenpanosuunnitelma nostaa seuran maailmanperintökasvatuksen valtakunnalliseksi asiantuntijajärjestöksi, jonka tehtävänä on muun muassa tukea Unesco- ja muiden koulujen yhteistyötä maailmanperintökohteiden kanssa.

Kulttuurivoltti-hankkeen myötä kulttuurikasvatussuunnitelmien määrä Suomessa yli kaksinkertaistui. Kulttuurikasvatussuunnitelmia oli hankkeen päättyessä joulukuussa 2016 noin 90 Suomen kunnassa ja 50 kuntaan suunnitelma on valmisteilla. Ennen työpajakiertueen käynnistymistä vuonna 2015 kulttuurikasvatussuunnitelma oli vain 43 kunnassa. Työpajakiertue tavoitti 83 Suomen kuntaa ja tavoitti tilaisuuksillaan yli 450 osallistujaa. Työpajakiertueiden malli osoittautui toimivaksi konseptiksi ja suosittelemme sitä myös muille vastaaville hankkeille. Lisäksi hankkeen vaikutuksesta kulttuurikasvatussuunnitelma ja siihen liittyvä sanasto yhdenmukaistui.

Kulttuurin vuosikellon myötä kulttuuriperintö- ja kulttuurisesti kestävä kehityksen materiaalit ovat nykyään helposti kaikkien halukkaiden saatavilla yhdestä osoitteesta. Palvelu tukee ammattikasvattajia kulttuuriperintö- ja kulttuurisesti kestävä kasvatuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä tarjoaa eri tahoille näkyvyyttä sekä uuden jakelukanavan materiaaleille. Palvelussa oli vuoden lopussa lähes 400 materiaalia ja niiden määrä lisääntyy kaiken aikaa.

Kulttuuri- ja lähiympäristön huomioimiseksi opetuksessa ja vapaa-ajan toiminnassa tuotettu nurkantakana.fi tukee opettajia kulttuuri- ja lähiympäristön huomioimisessa opetuksessa uuden opetussuunnitelmien mukaisesti sekä tukee ohjaajia ja kasvattajia monipuolisen ympäristösuhteen kehittymistä tukevan vapaa-ajan toiminnan toteuttamisessa.

Seuran tuottama Operaatio maailmanperintö on ensimmäinen maailmanperintöaiheinen oppimispeli koko maailmassa. Digitaalisuuden, maailmanperinnön ja pelillisyyden yhdistäminen oli uusi avaus ja peli tarjoaa innovatiivisen tavan tutustua maailmanperintöön myös muille kuin maailmanperintökohteiden lähellä olevien yläkoulujen oppilaille.

2. HALLITUS JA HENKILÖSTÖ

2.1. Hallitus

Seuran hallituksen puheenjohtajana vuosikokoukseen 7.4.2016 asti oli Heljä Järnefelt. Hallituksen jäseniä vuosikokoukseen asti olivat Maire Mattinen, Kati Mikkola, Susanna Rajala ja Inkeri Ruokonen ja Tapio Turpeinen. Varajäseniä olivat, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto ry./Kati Hynönen ja Matti Nieminen ja Leena Tornberg.

Vuosikokous valitsi puheenjohtajaksi Kati Mikkolan.

Hallituksen jäseniksi valittiin:

- Sarita Friman-Korpela (uusi)
- Anna Jantunen (uusi)
- Maire Mattinen
- Inkeri Ruokonen
- Tapio Turpeinen

Varajäseniksi valittiin:

- Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto ry./Kati Hynönen
- Matti Nieminen
- Miikka Pörsti (uusi)

Hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Maire Mattisen. Talousvastaavaksi nimettiin Kati Mikkola. Hallituksen kokouksia järjestettiin vuoden aikana kuusi kertaa. Lisäksi järjestettiin hallituksen hankesuunnittelutapaaminen Koneen säätiön kamarissa elokuussa. Jäsensihteerinä toimi Riitta Ahovaara. Ei aktiivisia työryhmiä.

2.2. Henkilöstö

Seuralla oli kaksi toimihenkilöä vakituisessa työsuhteessa: toiminnanjohtaja Hanna Lämsä ja erityisasiantuntija Ira Vihreälehto. Erityisasiantuntija Marja Laine oli opintovapaalla.

Seuran määräaikaisia työntekijöitä vuonna 2016 olivat:

Wiktoriina Hurskainen, maailmanperintökoordinaattori (Maailmanperintökomitea- ja strategiatyön hanke)

Jutta Setälä, hankekoordinaattori 31.3.2016 asti (Kulttuurivoltti)

Elina Järvelä, hankekoordinaattori 1.8.–31.12.2016 (Kulttuurivoltti)

Ilana Rimón, hankevastaava (Ihan nurkan takana -hanke) ja viestintäkoordinaattori

Miika Lahti, vastaava tuottaja, digitaaliset oppimateriaalit (Maailmanperintökasvatuksen kehittämishanke ja Kohti kestävää kulttuuria -hanke)

Eveliina Lahti, sisällön toimittaminen (Kohti kestävää kulttuuria -hanke)

Silja Niinikangas, järjestösihteeri (12.2.2016 alkaen)

Harjoittelijana tammikuun ajan oli Jonne Kytölä Helsingin yliopistosta.

Yksittäisiä työkorvauksia ja palkkioita maksettiin lisäksi 8 henkilölle.

3. YHDISTYKSEN KOKOUKSET JA JÄSENISTÖ

3.1. Vuosikokous

Vuosikokous järjestettiin 7.4.2016 Helsingin yliopiston Observatoriossa. Vuosikokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja vahvistettiin jäsenmaksuiksi 20€ henkilöjäseniltä, 10€ opiskelijoilta ja eläkeläisiltä sekä 100€ yhteisöiltä. Kokouksen puheenjohtajana toimi tuttuun tapaan Erkki Merimaa. Tilintarkastajaksi valittiin Katja Hanski/Nexia Oy.

3.2. Jäsenistö

Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 137, jossa nousua vuodesta 2015 oli kaksi jäsentä. Yhteisöjäseniä oli kuusi. Jäsentilaisuuksia järjestettiin kaksi. Vuosikokouksen yhteydessä osallistujille tarjottiin mahdollisuus tutustua oppaan johdolla Observatorioon. Lisäksi jäsenille järjestettiin 10-vuotisjuhlatilaisuus Ritarihuoneella 17.11.

4. KULTTUURIPERINTÖKASVATUKSEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Yhteistyöryhmä on neuvoa-antava asiantuntijaryhmä, jonka tarkoituksena on edistää kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatusta Suomessa. Yhteistyöryhmä käsittelee kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatukseen ja sen kehittämiseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Ryhmään kuuluvat Museoviraston, Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön edustajat. Kokouksia järjestettiin kaksi: 7.3. ja 5.10.

Ryhmän jäseniä ja varajäseniä olivat:

Heljä Järnefelt, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura, puheenjohtaja / Kati Mikkola 8.4. alkaen.

Hanna Lämsä, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura, sihteeri
Jorma Kauppinen, Opetushallitus. Varajäsen Leena Nissilä.

Tiina Kavilo, opetus- ja kulttuuriministeriö, koulutuspolitiikan osasto. Varajäsen Anna Mikander.

Tuija Mikkonen, ympäristöministeriö. Varajäsenenä aloitti Matti Vatilon sijaan Hanna Hämäläinen.

Mirva Mattila, opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto. Varajäsen Päivi Salonen.

Hanna Forssell, Museovirasto. Varajäsen Ulla Salmela.

Immo Parviainen, opetus- ja kulttuuriministeriö, nuorisopolitiikan osasto, asiantuntijajäsen

Ira Vihreälehto, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura, pysyvä asiantuntijajäsen

5. HANKE- JA ASiantuntijatyö

5.1. Hankkeiden toteuttaminen

Seura toteutti kahdeksaa hanketta, joista viisi monivuotista hanketta päättyi vuoden aikana. Päättyneet hankkeet olivat *Kulttuurivoltti (2015–2016)*, *Maailmanperintökasvatuksen kehittämishanke (2014–2016)*, *Kohti kestäväää kulttuuria (2014–2016)*. Seuran kumppanuushankkeista päättyivät *Ihan nurkan takana (2014–2016)* ja *Linkki – museot mediakasvattajiksi (2014–2016)*.

Lisäksi käynnistimme yhden uuden monivuotisen hankkeen (*Historiakerhot 2016–*) sekä toteutimme yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kansalliseen *Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyöhön* liittyneen työpaja- ja kokouskiertueen Suomen maailmanperintökohteissa. Suomen maailmanperintökomiteajäsenyyttä tukeva hanke oli käynnissä (2014–2017).

Rahoitusta haettiin lisäksi kahdelle uudelle hankkeelle: *Kulttuuriympäristön tekijät* -kilpailun levittämiseksi Eurooppaan haettiin EU:n Luova Eurooppa -rahoitusta ja *Tilannekuvia moninaisesta Suomesta* -hankkeelle haettiin apurahaa Koneen säätiöltä ja Suomen Kulttuurirahastolta.

5.2. Jäsenyydet toimikunnissa ja työryhmissä

Suomen Kestävän kehityksen toimikunta (VNK) (2016–2019)

Pääministerin johtaman kestävän kehityksen toimikunnan keskeisenä tehtävänä kaudella 2016–2019 on globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda2030:n, toimeenpanon vauhdittaminen ja kytkeminen osaksi kansallista kestävän kehityksen työtä sekä sen seuranta ja arviointi. Toimikunnan toinen päätehtävä on kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen – *Suomi jonka haluamme 2050* – toimeenpanon edistäminen, seuranta, arviointi ja tuloksista viestiminen.

Kestävän kehityksen toimikunnan työtä tukee ja haastaa Sitran isännöimä kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli. Seura on toimikunnan varajäsen kaudella 2016–2019. (Hanna Lämsä)

Euroopan kulttuuriympäristöpäivien työryhmä (YM) (2015–2017)

Työryhmän tarkoituksena on vastata Euroopan neuvoston aloitteesta syntyneen European Heritage Days -tapahtuman toteuttamisesta Suomessa. Työryhmä valitsee vuosittaisen teeman, tukee paikallisten tapahtumien järjestämistä, toteuttaa *Kulttuuriympäristön tekijät* -kilpailun, järjestää avajaistilaisuuden sekä tiedottaa ja viestii tapahtumasta. (Hanna Lämsä)

Maailmanperintöstrategian toimeenpanotyöryhmä (OKM) (2016)

Työryhmän tarkoituksena oli valmistella Valtioneuvoston periaatepäätöksellä hyväksymän Kansallisen maailmanperintöstrategian 2015–2025 *Yhteinen perintömme – Vårt gemensamma arv* toimeenpanosuunnitelma. Työ käynnistyi keväällä, kommenttikierros järjestettiin syksyllä ja suunnitelma valmistui joulukuussa. (Jäsen Hanna Lämsä ja varajäsen Ira Vihreälehto)

Kulttuuriperintöalan neuvottelukunta (OKM) (2014–2017)

Kulttuuriperintöalan neuvottelukunnan tehtävänä on tukea Museoviraston toiminnan kehittämistä ottaen huomioon koko kulttuuriperintöalan tarpeet ja toimintaedellytysten kehittäminen. Lisäksi tehtävänä on edistää Museoviraston sekä kulttuuriperintöalan toimijoiden ja muiden sidosryhmien välistä yhteistoimintaa ja valmistella muita Museoviraston pääjohtajan määräämiä periaatteellisia, laajakantoisia tai muuten tärkeitä kysymyksiä. (Heljä Järnefelt)

Kulttuuriympäristömme.fi-palvelun toimituskunta (2015–)

Seura oli jäsen ympäristöministeriön kulttuuriympäristömme.fi -palvelun toimituskunnassa. (Ilana Rimòn 28.2. asti, jonka jälkeen alkaen Hanna Lämsä)

Pyöreä Pöytä

Pyöreä pöytä on Suomen Ympäristökasvatuksen seuran koordinoima ympäristö- ja kestävän kehityksen kasvatuksen toimijoiden yhteistyöryhmä. (Hanna Lämsä)

Kotiseutuliiton kouluopetusjaosto

Seura jatkoi jäsenenä Kotiseutuliiton kouluopetusjaostossa. (Ira Vihreälehto)

Kasvatus ja koulutus -työryhmä

Seura osallistui Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry:n koordinoimaan Kasvatus ja koulutus -työryhmään. (Hanna Lämsä)

Kansalaisyhteiskunta kulttuuriympäristötyössä -hanke ja selvitys

Kotiseutuliiton toteuttaman hankkeen tarkoituksena oli selvittää kolmannen sektorin kulttuuriympäristötoimijoiden työtä valtakunnan tasolla. Vuoden 2016 aikana käynnistettiin ”Kansalaisyhteiskunta kulttuuriympäristötyössä” -raportin laatiminen ja se valmistui vuoden lopussa. Seura oli mukana hankkeen ohjausryhmässä (Maire Mattinen).

Mediataitoviikko

Seura osallistui Mediataitoviikkoon osallistumalla Suomi100-työryhmään. Asiantuntijatyöryhmä tuotti yhteistyössä ”Aikamatkaajat – Mediakasvatus keinona muutoksen tutkimiseen” -materiaalin, jossa tarkastellaan paikan ja ajan muutosta. (Ira Vihreälehto)

5.3. Muut jäsenyydet

Seura oli Europa Nostran ja Suomen Ympäristökasvatuksen seuran jäsen. Seuran erityisasiantuntija oli Kasvatustieteellisen seuran jäsen ja toiminnanjohtaja Hanna Lämsä oli Europa Nostra Finlandin hallituksen jäsen, Pedaali ry:n jäsen ja Aleksis Kiven seuran kutsujäsen.

5.4. Lausunnot ja kommentoinnit

Seura lausui ja kommentoi seuraavia asiakirjoja:

- Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen päivitys
- Lausunto Kulttuuripolitiikan strategiasta 2025
- Aineettoman kulttuuriperinnön toimenpidesuunnitelman kommentointi
- Lausunto Varhaiskasvatuksen suunnitelmien perusteista (15.8.–5.9.)
- Lausunto Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmasta (lausunto- ja kommenttikierros 2.9.–3.10.)

Lisäksi valmistauduttiin Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden (15.12.2016.–9.1.2017) ja museopoliittisen ohjelman luonnoksen (19.12.2016–6.1.2017) kommentointiin vuoden lopussa.

5.5. Muu asiantuntijatyö

Seura laati kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen yhteistyössä Maaseudun Sivistysliiton kanssa. Sitoumus julkaistiin www.sitoumus2050.fi tietokannassa otsikolla: *Kulttuurinen osaaminen osaksi ympäristö- ja kestävän kehityksen kasvatusta.*

6. TILAISUUDET JA ESIINTYMISET

6.1. Jäsentilaisuudet

7.4. Vuosikokous ja jäsenilta Helsingin yliopiston Observatoriolla

17.11. Kulttuuriperintökahvila-juhlaseminaari Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa ja ohjelmallinen 10-vuotisjuhlailallinen Ritarihuoneella.

6.2. Messut

29.1.–30.1. Osallistuminen Educa-messuille: osasto ja lava-ohjelma. Osasto yhteistyössä Lastenkulttuurikeskusten liiton kanssa. Monikulttuurisuutta ja opettajan identiteettiä käsittelevä lava-ohjelma toteutettiin yhteistyössä Anna Lindth Säätiön Suomen verkoston Changing Cities -hankkeen kanssa.

14.5–15.5. Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa -konferenssi (ITK), Hämeenlinna.

Operaatio Maailmanperintöpeli ja muita uutuuksia opettajille (Ira Vihreälehto)

6.3. Työpajat ja koulutukset

Kulttuuria kouluun –työpajat

- 20.1. Suonenjoki
- 4.2. Kokkola (suomeksi ja ruotsiksi)
- 11.2. Loviisa
- 19.2. Äänekoski
- 25.2. Kemi
- 4.3. Fiskars (ruotsiksi)
- 9.3. Kangasala
- 16.3. Rauma
- 17.3. Orimattila
- 31.3. Lappeenranta
- 20.4. Seinäjoki
- 4.5. Tammela
- 25.8. Juva
- 7.9. Utajärvi
- 22.9 Parainen (suomeksi ja ruotsiksi)

Lisäksi:

- 19.4. Konnevesi
- 1.10. Työpaja ”Kulttuurikasvatussuunnitelma Tuusulan lukioon” Pop-up koulu-päivässä Tuusulassa

Työpajakiertueen aineistot löytyvät täältä:

<https://www.slideshare.net/KuPeKasvatus/presentations>

Maailmanperintöstrategian toimeenpano – alueelliset yhteistyötapaamiset ja kokoukset

- 5.4. Petäjaveden vanha kirkko, Petäjävesi
- 19.4. Rauman vanha kaupunki ja Sammallahdenmäki, Rauma
- 11.5. Merenkurkku, Vaasa
- 23.5. Suomenlinnan merilinnoitus, Helsinki
- 7.6. Verlan puuhiomo ja pahvitehdas, Verla

Muut järjestetyt tilaisuudet

- 9.2. Liettuan kulttuuriperintöasiantuntijoiden vierailu toimistolla. Toiminnan ja aineistojen esittelyä.
- 17.2. Euroopan Kulttuuriympäristöpäivien avajaiset. Kulttuuriympäristön tekijät kilpailun 2016 ”Meidän paikka” lanseeraus. (Hanna Lämsä)
- 18.2. Opimuseossa.fi-sivustoon liittyvä ”Operaati” Tampereen Vapriikissa alakoulun, yläkoulun ja toisen asteen opettajille. (Ira Vihreälehto)
- 4.4. Linkki-hankkeen koulutus opettajille: ”Ideoita ja ilmiöitä – Avoimet aineistot opetukseen” Kansallismuseon auditoriossa (Ira Vihreälehto)

- 21.4. Globaalikasvatus ja aktiivinen kansalaisuus -työpaja yhteistyössä Anna Lindht verkoston Changing Cities -hankkeen ja Kehys ry:n kanssa (Hanna Lämsä ja Ira Vihreälehto)
- 31.5. Yhteinen maailmanperintömme -näyttelyn avajaiset Suomenlinnassa. (Hanna Lämsä)
- 6.9.–7.9. Opetushallituksen seminaari Unesco-kouluille. Maailmanperintöaiheisen iltatilaisuuden järjestäminen Suomenlinnassa. Alustus, työpaja ja Maailmanperintönäyttelyn esittely (Maire Mattinen, Ira Vihreälehto, Hanna Lämsä)
- 15.9. #nurkantakana-aamiainen lasten ja nuorten kanssa toimiville tahoille Koneen säätiön kamarissa. Tilaisuus oli osa seuran ja Maaseudun Sivistysliiton yhteistä #nurkantakana -kampanjaa ja Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusta. (Hanna Lämsä)
- 20.9. Historiakerho-ohjaajien tapaaminen ja koulutus. Yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistopedagogiikan hankkeen kanssa (Ira Vihreälehto, Hanna Lämsä, Inari Ranta/SKS)
- 6.10. #nurkantakana-workshop opettajille ja muille kasvattajille Koneen säätiön kamarissa. Tilaisuus oli osa seuran ja Maaseudun Sivistysliiton yhteistä #nurkantakana -kampanjaa ja Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusta. (Ira Vihreälehto, Hanna Lämsä)

6.4. Puheenvuorot ja muut esiintymiset

- 1.2. Pelissä yhteinen kaupunki -webinaari, SYKLI (Ilana Rimón)
- 10.–11.2. Ympäristöluotsitoiminnan valtakunnalliset koulutuspäivät Helsingissä, Maaseudun Sivistysliitto. Puheenvuoro ja paneeliesiintyminen (Ilana Rimón)
- 11.3. Työpaja LYKE-verkoston verkostoitumistapahtumassa kulttuuriympäristökasvatuksesta ja nurkantakana.fi-aineistosta. (Hanna Lämsä)
- 28.–29.4. Kaupunkitutkimuksen päivät: Kulttuuriympäristö kaupungissa -työryhmä (Maire Mattinen) ja esitys (Hanna Lämsä)
- 12.10. Porkkanoita kulttuuriympäristötyöhön. Ympäristöministeriö, Kotiseutuliitto, Helka ry. Kulttuuriympäristön tekijät -kilpailun esittely. (Hanna Lämsä)
- 24.10. Arkistopedagogiikka ja uusi opetussuunnitelma. seminaari. Arkistopedagogiikka osana kulttuuriperintökasvatusta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. (Kati Mikkola)
- 27.10. Pohjois-Karjalan maakuntamuseopäivä, Joensuu (Ira Vihreälehto)
- 29.10. Kohtaamisia kotiseudulla – paikallismuseoseminaari, Toholampi, Meidän museo -hanke (Hanna Lämsä)
- 9.11. Elävä perintö: Luontorinki-seminaari ja työpajan fasilitointi (Ira Vihreälehto)
- 24.11. Lastenkulttuurifoorumi (Ira Vihreälehto)
- 25.11. Kestävä tulevaisuus ja laaja-alainen osaaminen -koulutus, Metropolia, Espoo. Kulttuurin vuosikellon esittely (Ira Vihreälehto)
- 14.12. Työelämäyhteistyötapaaminen Tampereen lyseossa (Ira Vihreälehto)

6.5. Osallistumiset kokouksiin, seminaareihin ja työpajoihin

- 15.3. Muistiorganisaation rooli pakolaistilanteessa -työpajasarja. Kulttuuria kaikille. (Hanna Lämsä ja Ira Vihreälehto)

- 21.3. Järjestöjyvä, maahanmuuttaja, viranomainen, tutkija – dialogi verkostoituvassa ja moninaisessa yhteiskunnassa -työpaja, Changing Cities -hanke, Anna Lindth säätiön Suomen verkosto. (Hanna Lämsä)
- 2.5.–3.5. Reshaping Cultural Policies, World Press Freedom day 2016, Unesco-conference (Hanna Lämsä)
- 2.5. Muistiorganisaation rooli pakolaistilanteessa –työpajasarja, Kulttuuria kaikille. (Hanna Lämsä)
- 20.5. Maailman tila raportin julkistustilaisuus, ”Can a City be Sustainable”, Säätytalo (Hanna Lämsä)
- 20.6. Muistiorganisaation rooli pakolaistilanteessa –työpajasarja, Kulttuuria kaikille. (Hanna Lämsä)
- 9.7.–19.7. Maailmanperintökomitean kokous, Istanbul (Wiktoriina Hurskainen)
- 9.7.–10.9. Adoptoi monumentti -seminaari, Tampere (Ira Vihreälehto)
- 21.9.–23.9. Nordic World Heritage Conference, Islanti (Wiktoriina Hurskainen)
- 23.9. Lapset kaupungissa –seminaari, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus (Ira Vihreälehto)
- 5.10. Mediakasvatusfoorumi (Ira Vihreälehto)
- 7.10. Kulttuuriympäristöalan asiantuntijan erikoistumiskoulutushankkeen työpaja ”Osallistaminen ja asiantuntijuus kulttuuriympäristötyössä”, Tampere (Ira Vihreälehto)
- 24.10. Arkistopedagogiikan seminaari, Suomalaisen Kirjallisuuden seura (Ira Vihreälehto, Kati Mikkola)
- 24.10–26.10 Maailmanperintökomitean jatkokokous, Pariisi (Wiktoriina Hurskainen)
- 1.11. Oppimisen fiesta, Helsinki (Hanna Lämsä ja Ira Vihreälehto)
- 3.11. Yhdenvertaisuus-foorumi, Helsinki (Ira Vihreälehto)
- 7.11.–8.11. Kulttuurin ja kansalaisyhteiskunnan rooli kotoutumisen areenana, Kulturkontakt Nord. (Hanna Lämsä)
- 9.11. Hållbarhet genom mångfald – om kulturpolitik i Norden / Moninaisuus pohjoismaisessa kulttuurissa ja kulttuuripolitiikassa, Kulturkontakt Nord, Helsinki. (Hanna Lämsä)
- 15.11.–16.11. Kulttuuriympäristön neuvottelupäivät, Hämeenlinna (Ira Vihreälehto)
- 14.12. Puhutaan perinnöstä, Museovirasto, Helsinki. (Hanna Lämsä, Silja Niinikangas)
- 15.12. Maailmanperintö-juhlaseminaari, Museovirasto, Helsinki. (Hanna Lämsä, Silja Niinikangas)

7. JULKAISUTOIMINTA

Seuran julkaisi neljä vapaasti käytettävissä olevaa verkkopalvelua vuonna 2016:

- Kulttuurikasvatussuunnitelma.fi (julkaisu tammikuussa 2016)
- Kulttuurinvuosikello.fi (julkaisu tammikuussa 2016)
- Operaatiomp.fi (julkaisu 18.4.2016)
- Nurkantakana.fi (julkaisu tammikuussa 2016)

Seuran blogissa julkaistiin kahdeksan kirjoitusta:

7.1. Maire Mattinen: Tänään on huomenna eilen

- 25.2. Maire Mattinen: Valoa näkyvässä – hyvät idea toteutuksen
1.4. Jutta Setälä: Kuperkeikka kulttuurikasvatussuunnitelmaan
12.4. Heljä Järnefelt: Kestävään tulevaisuuteen
19.5. Miika Lahti: Operaatio maailmanperintö eli digitaaliset oppimispelit koulumaailmassa
31.8. Ilana Rimón: Nurkan taakse ja kauemmaksi
4.10. Wiktoriina Hurskainen: Pohjoismaiset maailmanperintöterveiset Islannista

Helsingin kuvataidelukion opiskelijoiden tuottama YouTube-video

”Kulttuurikasvatussuunnitelmat Suomessa 2016”:

<https://www.youtube.com/watch?v=RuY0oXCjIYY>

Lisäksi seura tuotti:

- opimuseossa.fi verkkopalvelun yhteistyössä Museoliiton kanssa
- Yhteinen maailmanperintömme -näyttelyn ja oheismateriaalin yhteistyössä Museoviraston kanssa
- Aikamatkaajat – Mediakasvatus keinona muutoksen tutkimiseen -materiaalin yhteistyössä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin, Mediakasvatuksen Metka, Mediakasvatusseuran, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran, Suomen Lions-liitto ry:n, Opetushallituksen ja Suomen valokuvataiteen museon kanssa
- Kulttuuriympäristön tekijät -kilpailutehtävän ”Meidän paikka” yhteistyössä Euroopan kulttuuriympäristöpäivien työryhmän kanssa

8. TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

8.1. Kampanjat ja tiedotteet

#nurkantakana-kampanja

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura toteutti yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kanssa syksyllä 2016 #nurkantakana-kampanjan. Kampanjan tarkoituksena oli tuoda tutuksi nurkantakana.fi-aineistoa ja tukea sen käyttöönottoa sekä kannustaa eri toimijoita pohtimaan miten voimme yhdessä tukea lasten ja nuorten ympäristösuhdetta sekä kulttuurista osaamista ja osallisuutta. Kampanja järjesti kaksi avointa tilaisuutta Koneen säätiön kamarissa, joista toinen oli suunnattu lasten ja nuorten kanssa toimiville tahojen edustajille ja toinen kasvattajille, ohjaajille ja opettajille. Lisäksi nurkantakana.fi aineistoa markkinointiin sosiaalisessa mediassa tunnisteella #nurkantakana. Kampanja oli osa seuran ja Maaseudun Sivistysliiton yhdessä laatimaa Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoutumusta. <http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/nurkantakana-kampanja/>

24.2. ”Joko kunnassanne on kulttuurikasvatussuunnitelma”

<http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/tiedote-joko-kunnassanne-on-kulttuurikasvatussuunnitelma/>

18.4. ”Operaatio maailmanperintö avataan kansainvälisenä maailmanperintöpäivänä”.
<http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/operatio-maailmanperinto-avataan-kansainvalisena-maailmanperintopaivana-18-4-2016/>

Yhteistyössä Maaseudun Sivistysliiton kanssa:

13.9. ”Agenda 2030. Kulttuuriympäristösitoumuksella edistämme kulttuuriympäristökasvatusta”.

8.2. Uutiskirje ja verkkosivut

Uutiskirjeitä lähetettiin neljä kappaletta. Seuran uutiskirje oli kaikkien halukkaiden tilattavissa sekä vapaasti luettavissa myös seuran verkkosivuilla. Tilaajia oli noin 1000.

Seuran verkkosivut olivat osoitteessa www.kulttuuriperintokasvatus.fi

8.3. Sosiaalinen media

Sosiaalisen median kanavista seuralla oli käytössä Facebook, Twitter ja Instagram ja Slideshare.

Facebook-sivuilla oli tykkäyksiä vuoden lopussa 510. (Vuoden 2015 lopussa tykkäyksiä oli noin 300.)

Twitterissä (@KuPeKasvatus) seuraajia oli vuoden lopussa noin 500.

Instagramissa (@kulttuuriperintokasvatus) seuraajia oli noin 600.

Slidesharessa oli noin 40 esitystä.

8.4. Medianäkyvyys: Artikkelit ja muut kirjoitukset

Lahti, Miika (2016). ”Operaatio maailmanperintö eli digitaaliset oppimispelit koulumaailmassa” Synsygus-lehti, Suomen uskonnonopettajien liitto (SUOL ry.).

Vihreälehto, Ira (2016). Suvun ruokaperinteiden kannattelu on sitoutumista kestävään kehitykseen. Kotitalous, 01/2016. <http://www.kotitalouslehti.fi/artikkelit/suvun-ruokaperinteiden-kannattelu-on-sitoutumista-kestavaan-kehitykseen/>

Vihreälehto, Ira (2017). Minun savolainen kotiseutuni – tai niin luulin. Kotiseutukirja-vuosikirja. Kotiseutulitto ry.

Kulttuurivoltti-hanketta esiteltiin muun muassa seuraavissa artikkeleissa:

Kulttuurikasvatus kuuluu kouluun. Itä-Savo 22.8.2016.

Lukkari, Mari (2016). Lastenkulttuuri on alettu ottaa vakavasti – se näkyy myös määrärahoissa, mutta epätasaisesti. Yle-uutiset 6.8.2016. <http://yle.fi/uutiset/3-9067568>

Vuorela, Kirsti (2015). Kulttuurin vuosi oli runsas Etelä-Savossa – mutta loppuvuodesta kulttuuriväki havaitsi tutun ongelman. Länsi-Savo 27.12.2015.

Äijälä, Johanna (2016). Kasvuvoimaa kulttuurista. Opettaja-lehti 15/2016, s. 80.

9. TALOUS

Seuran taloudellista asemaa koskevat luvut käyvät ilmi tilinpäätöksestä. Seuran kirjanpidosta vastasi Tilitoimisto Anki Oy. Tilintarkastajana toimi Katja Hanski Nexia Oy:sta.

Seuran toimintaansa saama yleisavustus opetus- ja kulttuuriministeriöltä oli 75 000 euroa. Avustus on pysynyt samana vuodesta 2013. Ympäristöministeriöltä saatu järjestöavustus oli 7200 € (vuonna 2015 9000 €)

Kulttuurivoltti-hanketta (lastenkulttuuri), Kohti kestäväää kulttuuria –hanketta (nuoriso), Maailmanperintökasvatuksen kehittämishanketta (kulttuuri) ja Maailmanperintökomitea- ja strategiatyön (kulttuuri) hanketta rahoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä erityisavustuksilla.

Vuoden 2016 aikana toteutettu Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyön kiertue rahoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella (kulttuuri). Uudelle Historiakerhotoiminnan hankkeelle saatiin rahoitusta hallituksen Lastenkulttuurin saavutettavuuden edistäminen -kärkihankkeen avustuksista, joita myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö.

Ihan Nurkan Takana – avaimia kulttuuriympäristökasvattajalle -hanke oli osa Maaseudun Sivistysliiton koordinoimaa *Paikan tuntu* -hanketta ja sitä rahoitti Koneen säätiö. *Linkki – museot mediakasvattajiksi* kumppanuushanketta Suomen museoliiton kanssa rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö (mediakasvatus).

Liite 1: Hankkeet 2016

Päätyneet

Kulttuurivoltti (2015–2016)

Kulttuurivoltti-hankkeen tarkoituksena oli edistää tasa-arvoista ja saavutettavaa taide-, kulttuuri- ja kulttuuriperintökasvatusta. Hankkeen tavoitteena oli lisätä kunnallisten kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää. Hanke tuotti suunnitelmien laatimisen tueksi verkkopalvelun ja työpajakiertueen. Hanke toteutettiin yhteistyössä Lastenkulttuurikeskusten liiton kanssa. Muut yhteistyökumppanit olivat Kuntaliitto, Opetushallitus ja Taiteen Edistämiskeskus. Hanke toteutti Lastenkulttuuripoliittista ohjelmaa (OKM 2014–2018) ja sitä rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hankkeen ensimmäisen varsinaisen toimintavuoden 2015 aikana lastenkulttuurikeskukset toteuttivat paikalliset kehittämishankkeet ja *kulttuurikasvatussuunnitelma.fi* verkkopalvelu valmistui. Vuonna 2016 järjestettiin valtakunnallinen Kulttuuria kouluun! -työpajakiertue 15 paikkakunnalla sekä kaksi muuta lisäpajaa. Osa työpajoista järjestettiin ruotsiksi. Vuoden aikana tuotettiin myös kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-palvelu englanniksi ja ruotsiksi. Hankkeen tavoitteena ollut kulttuurikasvatussuunnitelmien määrän kaksinkertaistaminen ylittyi. Hankkeen alussa kulttuurikasvatussuunnitelmia oli 43 paikkakunnalla ja sen päättyessä joulukuussa 2016 suunnitelmia oli noin 90 Suomen kunnassa. Lisäksi 50 kuntaan suunnitelma oli valmisteilla. Kaikki suurimmat kunnat ovat jo ottaneet kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöön. Yhteensä osallistujia työpajoissa oli 466 ja kiertue tavoitti ainakin 83 Suomen kuntaa. Hankkeen saavutuksia, jotka jäävät elämään sen päättymisen jälkeenkin ovat myös Kulttuuria kouluun! -työpajakiertueen toimiva konsepti ja yhtenäistynyt terminologia. Kulttuurikasvatussuunnitelma.fi sivuston visuaalisesta ilmeestä vastasi Hahmo Design Oy ja teknisestä toteutuksesta Web-Veistämö. Hankkeessa työskentelivät vuonna 2016 hankepääällikkönä Ira Vihreälehto ja hankekoordinaattoreina Jutta Setälä ja Elina Järvelä.

Kohti kestäväää kulttuuria (2013–2016)

Hankkeen tavoitteena oli tuoda kulttuurisesti kestävä kehitys vaikuttavaksi osaksi sekä kestäväää kehitystä että päiväkotien ja koulujen ja sekä muiden opetusta ja kasvatusta sekä nuorisotyötä toteuttavien tahojen toimintakulttuuria. Hankkeessa tuotettiin verkkopalvelu *kulttuurinvuosikello.fi*, jonka avulla kasvattajat, opettajat ja ohjaajat voivat suunnitella, toteuttaa ja seurata omaa ja organisaationsa kulttuurisesti kestäväää kehitystä edistäväää toimintaa. Kulttuurin vuosikello -verkkopalvelu on yhteensopiva Suomessa toimivien kestävään kehityksen ohjelmien, Vihreän Lipun ja OKKA-säätiön kestävään kehityksen sertifiointien, kanssa. Hankkeen työryhmään kuului edustajia Espoon päiväkodeista ja kaupunkisuunnittelusta. Hankkeen yhteistyökumppaneita olivat Espoon RCE-verkosto, Suomen Ympäristökasvatuksen seura ja OKKA-säätiö. Verkkopalvelu kulttuurinvuosikello.fi valmistuttua keväällä 2016 käynnistettiin myös sen aktiivinen levittäminen aloitettiin. Vuoden loppuun mennessä Kulttuurin vuosikellossa oli yli 400 opetusmateriaalia. Kulttuurin

vuosikello huomioitiin muun muassa Opettaja-lehdessä ja sitä esiteltiin erilaisissa tilaisuuksissa läpi vuoden. Hanketta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö. Kulttuurin vuosikello teknisestä toteutuksesta vastasi Harjula Web&Design. Hankkeessa työskentelivät vuonna 2016 Marja Laine, Miika Lahti ja Eveliina Lahti.

Maailmanperintökasvatuksen kehittäminen (2013–2016)

Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa nuorten osaamista ja tietoisuutta Suomen maailmanperintökohteista ja maailmanperinnöstä yleisesti. Hankkeessa tuloksena syntyi yhteistoiminnallinen ja pedagoginen, vapaasti käytettävissä oleva, verkkopeli *Operaatio maailmanperintö, operaatiomp.fi*, joka julkaistiin kansainvälisenä maailmanperintöpäivänä 18.4.2016. Pelin pääasiallinen kohderyhmä ovat yläkouluikäiset nuoret ja se on suunniteltu pelattavaksi yhden oppitunnin aikana. Peli toimii maailmanperintöteeman aloituksena tai aihealueen syventävänä kertauksena opetuksessa. Pelin markkinointi käynnistettiin aktiivisesti vuonna 2016 ja sitä esiteltiin muun muassa Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa (ITK) -konferenssissa, Opetushallituksen järjestämässä Unesco-koulujen seminaarissa ja kaikissa maailmanperintökohteissa Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyöhön liittyneellä kiertueella. Hankkeen yhteistyökumppaneita olivat Suomen maailmanperintökohteet, ICOMOS sekä pilottikoulut. Hanke toteutti kansallista maailmanperintöstrategiaa 2015–2025. Hanketta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö. Pelin teknisestä toteutuksesta vastasi Nordic Edu. Hankkeessa työskenteli vastaavana tuottajana Miika Lahti.

Ihan Nurkan takana (2014–2016)

Ihan nurkan takana -hankkeen tarkoituksena oli edistää kulttuuriympäristökasvatusta. Tavoitteena oli vahvistaa lasten ja nuorten ympäristösuhdetta ja kulttuurin lukutaitoa. Hankkeessa tuotettiin verkkosivusto *nurkantakana.fi*. 6–15 -vuotiaiden kanssa toimivien kasvattajien, opettajien ja ohjaajien käyttöön ja se julkaistiin Educa-messuilla tammikuussa 2016. Verkkosivusto sisältää kulttuuriympäristökasvatuksen toimintamalleja, jotka laadittiin paikallisesti toteutettujen esimerkkien perusteella. Toimintamallit suunniteltiin niin, että niitä voidaan hyödyntää paikkakunnasta riippumatta, että ne tukevat lasten ja nuorten aktiivista osallistumista ja toimijuutta sekä eri tahojen – kuten koulujen, yhdistysten ja taiteilijoiden – yhteistyötä. Aineistokeruumatkoja tehtiin hankkeen aikana Keravalle, Siuntioon, Ylistarolle, Porvooseen, Inariin, Vaasaan, Tampereelle, Outokumpuun ja Suomussalmelle. Toimintamallien laatimisessa tehtiin yhteistyötä yli 60 lapsen ja nuoren, kasvattajan, opettajan, taiteilijan, asiantuntijan, järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen edustajan kanssa. Sivusto soveltuu hyödynnettäväksi muun muassa päiväkodeissa, peruskouluissa sekä kerho- ja vapaa-ajan toiminnassa. Lisäksi hankkeessa levitettiin tietoa kulttuuriympäristökasvatuksesta sekä koottiin kulttuuriympäristökasvatuksesta kiinnostuneiden toimijoiden verkostoa. Ihan nurkan takana oli osa Maaseudun Sivistysliiton koordinoimaa Paikan tuntu -hanketta, jossa seura toimi partnerina ja osahankkeen vastuutahona. Hanketta rahoitti Koneen säätiö. Sivuston teknisestä toteutuksesta vastasi Sometek Oy. Hankkeessa työskenteli hankevastaavana Ilana Rimón.

Linkki – museot mediakasvattajina (2014–2016)

Suomen museoliiton ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:n yhteishankkeen tavoitteena oli vakiinnuttaa museoiden asema mediakasvattajina lisäämällä museoiden ja muiden mediakasvatuksen toteuttajien molemminpuolista tietämystä toistensa toiminnasta ja yhteistyömahdollisuuksista, parantaa museohenkilökunnan mediakasvatusvalmiuksia sekä tukea alle 12-vuotiaiden lasten kriittistä medialukutaitoa ja medioiden käytön osaamista. Hanke käynnistyi vuoden 2014 alussa ja päättyi keväällä 2016.

Keväällä julkaistiin Opimuseossa.fi-sivusto, joka kokoaa linkkejä museoiden avoimiin kulttuuriaineistoihin, verkkonäyttelyihin ja pelillisiin sisältöihin sekä esittelee kokemuksia museoiden, koulujen ja päiväkotien yhteistyöstä mediakasvatuksen parissa. Sivusto täydentyy museoiden opetuskäyttöön soveltuvilla verkkomateriaaleilla. Verkkosivusto on myös vuosittaisen koululaisten Mennään museoon! -viikon tapahtumakalenterin uusi kotipaikka. Sivuston kohderyhmänä ovat opettajat, kasvattajat, opiskelijat ja museoiden työntekijät. Opimuseossa.fi-sivuston suunnitteluun kutsuttiin viisi tamperelaista opettajaa ”Operaatiin”. Verkkosivustosta tiedotettiin laajasti: 450 koululle lähetettiin sivuston esite yhdessä vuonna 2015 tuotetun *Museot ja mediakasvatus* -julkaisun kanssa. Julkaisu on saatavilla myös verkossa Issuu- ja pdf-versioina, <http://www.museoliitto.fi/museotjamediakasvatus>

4.4. järjestettiin ”Ideoita ja ilmiötä: museoiden avoimet aineistot opetukseen” -tilaisuus Suomen kansallismuseon auditoriossa yhteistyössä Linkki-hankkeen, Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry:n, Suomen valokuvataiteen museon ja Suomen kansallismuseon kanssa. Tilaisuudessa esiteltiin 11 esimerkkiä museoiden avoimesti käytössä olevista materiaaleista. Osallistujia oli noin 50 ja tilaisuus myös striimattiin suoraan verkkoon. Tilaisuus vastasi tarpeeseen lisätä tietoa museoiden avoimista sisällöistä ja niiden mahdollisuuksista perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien mukaisen eheyttävän opetuksen toteuttamisessa.

Hanke järjesti kaksi seminaaria ja kolme alueellista toimintamallien ideointityöpajaa Helsingissä, Jyväskylässä ja Rovaniemellä. Hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin osallistui yhteensä 175 museotyöntekijää, opettajaa, opiskelijaa ja mediakasvattajaa. Seminaarien puheenvuorot on julkaistu opimuseossa.fi-sivustolla. Hankkeen asiantuntijaryhmässä oli 10 museo-, kasvatust- ja mediakasvatusalan asiantuntijaa. Hanke teki yhteistyötä mediakasvatusalan järjestöjen kuten Mediakasvatusseuran ja Mediakasvatuskeskus Metkan kanssa. *Museot ja mediakasvatus* -julkaisun sekä opimuseossa.fi-sivuston lisäksi työn jatkuvuutta tuetaan vuosittain järjestettävän Mennään museoon -viikon avulla, jonka teemana on mediakasvatus.

Suurin osa hankkeen toimenpiteistä kohdistui museotyöntekijöihin, opettajiin ja mediakasvattajiin, jotka oman työnsä puolesta vaikuttavat lasten osaamisen lisääntymiseen. Hankkeen myötä mediakasvattajien ja opettajien tietoisuus museoista mediakasvatuksen oppimisympäristöinä ja mediakasvatuksen sisältöjen tuottajina mitä todennäköisimmin

lisääntyi. Uskomme, että hanke edisti merkittävästi museoiden roolia yhtenä mediakasvatuskentän toimijoista. Hanke edisti myös erityisesti hankkeen toimintamallikokeiluihin osallistuneiden lasten ja nuorten kriittistä medialukutaitoa ja medioiden käytön osaamista.

Jatkohankkeet

Maailmanperintökomitea- ja strategiatyö (2014–2017)

Komiteatyö tukee Suomen jäsenyyttä Unescon maailmanperintökomiteassa kaudella 2013–2017. Strategiatyön tavoitteena on tukea kansallisen maailmanperintöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman valmistumista. Työ toteutetaan yhteistyössä Museoviraston kanssa. Hanketta rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Hankkeessa työskenteli maailmanperintökoordinaattorina Wiktoriina Hurskainen. Hurskainen toimi maailmanperintöstrategian toimeenpanotyöryhmän sekä Unesco-toimikunnan sihteerinä.

Komitean jäsenenä Suomi korostaa asiantuntijuutta, maailmanperintöluettelon tasapainottamista sekä yleisen tietoisuuden lisäämistä maailmanperintötoiminnasta muun muassa maailmanperintökasvatuksen avulla. Vuoden aikana valmistauduttiin ja osallistuttiin maailmanperintökomitean 40. istuntoon Turkin Istanbulissa sekä jatkoistuntoon Pariisissa. Istuntoja ennen ja niiden jälkeen järjestettiin kansallisia kokouksia sekä pohjoismaisia koordinaatiokokouksia. Työhön kuului osallistuminen myös muihin maailmanperintösopimuksen kannalta olennaisiin kokouksiin erityisesti Pariisissa. Vaasan Merenkurkussa järjestettiin syyskuun alussa Suomen maailmanperintökohteiden vuositapaaminen, jossa perustettiin Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys. Islannissa syyskuun lopulla järjestetyssä Pohjoismaiden maailmanperintökohteiden vuositapaamisessa perustettiin Pohjoismaiden maailmanperintökohteiden yhdistys.

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi vuoden 2016 lopulla Kansallisen maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelman *”Yhteistä perintöämme vaalien”*. Toimeenpanosuunnitelma konkretisoi valtioneuvoston periaatepäätöksellään vuonna 2015 hyväksymän kansallisen maailmanperintöstrategian 2015 –2025 tavoitteet ja toimenpiteet. Toimeenpanosuunnitelman työstäminen käynnistyi keväällä työryhmän kokouksilla sekä kohteiden edustajien ja sidosryhmien kuulemisella kohteissa. Seura oli yksi työryhmän asiantuntijajäsenistä ja painotti erityisesti maailmanperintökasvatuksen osuutta. Syksyllä lopullista toimeenpanosuunnitelmaa työstettiin työryhmässä ja sihteeristössä. Luonnos lähetettiin yli sadalle toimijalle kommenteille ennen lopullisen version julkaisemista joulukuussa.

Uudet

Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelma – yhteistyötapaamiset ja kokoukset maailmanperintökohteissa (2016)

Seura järjesti Maailmanperintöstrategian toimeenpanosuunnitelmatyöhön liittyneen alueellisen kiertueen Suomen maailmanperintökohteissa yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja maailmanperintökohteiden kanssa. Kiertueen aikana järjestettiin viisi tilaisuutta. Tilaisuuksien tarkoituksena oli kuulla kohteiden edustajien näkemyksiä strategiasta sekä saada kohteilta evästystä toimeenpanosuunnitelmatyöhön sekä tutustua kohteiden tilanteeseen ja erityispiirteisiin. Tilaisuuksissa järjestettiin myös kohteiden edustajille ja alueellisille yhteistyökumppaneille sidosryhmätyöpaja, joissa käsiteltiin strategian linjauksia sekä tuotiin esille, miten toimeenpanosuunnitelmatyö etenee. Lisäksi tilaisuuksien yhteydessä järjestettiin toimeenpanosuunnitelmatyöryhmän kokous. Paikan päällä kysytyn palautteen perusteella tilaisuudet ja niiden työpajaosuus koettiin toimivina ja tarpeellisina.

Tilaisuudet järjestettiin 5.4. Petäjävedellä (vanha kirkko), 19.4. Raumalla (Rauman vanha kaupunki ja Sammallahdenmäki), 11.5. Vaasassa (Merenkurkku), 23.5. Helsingissä (Suomenlinnan merilinnoitus) ja 7.6. Verlassa (Verlan puuhiomo ja pahvitehdas). Tilaisuuksissa oli yhteensä 160 työryhmän, kohteiden, sidosryhmien ja median edustajaa.

Historiakerhot (2016–)

Seuran käynnisti uuden Historiakerhotoiminnan hankkeen syksyllä. Seura sai rahoitusta hankkeelle hallituksen kärkihankkeesta, jonka tarkoituksena on parantaa lastenkulttuurin saavutettavuutta ja edistää lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia harrastaa. Historiakerhotoiminnan avulla voidaan tarjota monipuolisesti tietoa, taitoa ja kokemuksia kulttuuriperinnöstä ja lähiympäristöstä kerholaisten toiveiden mukaisesti. Kerhotoiminnan avulla vahvistetaan lasten ja nuorten kulttuurista osaamista ja osallisuutta kulttuurissa ja kulttuuriperinnössä sekä tuetaan identiteetin rakentamista koulupäivän yhteydessä tarjottavan kerhotoiminnan avulla. Hanke monipuolistaa nuorille tarjolla olevaa iltapäivä- ja harrastustoimintaa ja vastaa lasten ja nuorten omiin harrastustoiveisiin, joita kartoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttaman koululaiskyselyn avulla keväällä 2016. Syksyllä järjestettiin kerho-ohjaajien tapaaminen ja koulutuspäivä ja Historiakerhot aloittivat toimintansa syyskuussa Tampereella Juhannuskylän koulussa, Kajaanin lyseolla ja Lohjan Harjun koululla. Osallistuja kerhoissa oli syyskaudella 2–15 ja kerhot kokoontuivat säännöllisesti lukukauden aikana. Historiakerhojen toiminnassa oli mukana asiantuntijavieraita Museovirastosta ja Museoliitosta. Hankkeessa työskentelivät hankepäällikkönä Ira Vihreälehto ja kerho-ohjaajina Veikko Leinonen (Kajaani), Lauri Hietala (Tampere) sekä Jari Pönni ja Jari Paunila (Lohja).